

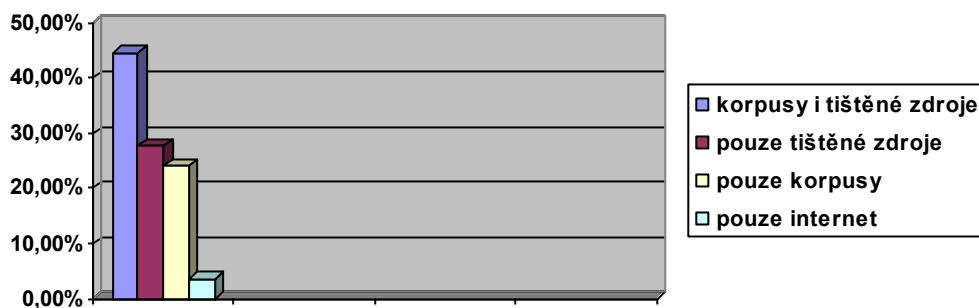
Korpusy jako zdroje dat pro doplnění obrazu okrajových gramatických jevů
Klára Osolsobě
osolsobe@phil.muni.cz

Seznam lemmat sloves, která mohou tvořit synteticky tvary futura:

půjde/jít	*pocupe/cupat	postěhuje se/stěhovat se
*pojede/jet	pohasi si to /hasit si to	pocestuje/cestovat
poběží/běžet	*pojechá/jechat	*?potrvá/trvat
*poletí/letět	poklape/klapat	-
poleze/lézt	poklící/klíčit	povane/vanout
popluje/plout	pokulhá/kulhat	*pomaže/mazat
poplavé/plavat	pokulí se/kulit se	*povalí (se)/valit (se)
*potáhne se/táhnout	pokvačí/kvačit	pokráčí/kráčet
*poteče/téct	poline se/linout se	*popase se/pást se
*povleče/vléct	poloudá se/loudat se	*pošine se/šinout se
*požene/hnát	popeláší/pelášit	posviští/svištět
*ponese/nést	poplaví se/plavit se	*potáhne (se)/táhnout (es)
*povede/vést ?	poplazí se/plazit se	* potrénuje/trénovat
poveze/vézt	poplží se/plížit se	*popeče s kým/péci s kým-
*poroste/růst	porázuje/rázovat	pošupe/šupat
pokvete/kvést	pořine se/řinout se	pobrodí se/brodit se
povládne/vládnout	poštráduje si to/štrádovat	pocrčí/crčet
povrávorá/vrávorat	pověje/vát	pošupajdí/šupajdit
*pošlape/šlapat	povine se/vinout se	poharcuje/harcovat
pomašíruje/mašírovat	povisí/viset	pokoučuje/koučovat
pofičí/fičet	*poleje/polije/lít	*povesluje/veslovat
?pokutálí se/ kutálet se	podere se/drát se	poprýští/prýštit
pohrne se/hrnout se	*porazi/razit	pošupačí/šupačit
pochvátá/chvátat	pošří se/šřít se	pofrčí/frčet
pokvapí/kvapit	*poprší/pršet	posere se s k/srát se s k
poplyne/plynout	*popálí/pálit	pozdrhá/zdrhat
pocupitá/cupitat	porajzuje/rajzovat	potryská/tryskat
pocape/capat	pořítí se/řítit se	potrtá/trtat
pokluše/klusat		pokrade (se)/krásit

* - označuje případy, kde je doložena (slovník/korpusy) tvarová homonymie syntetického futura s tvary od sloves derivovaných prefixem *po-*.

Podíl dokladů sloves, která mohou tvořit futurum synteticky, z tištěných zdrojů a z korpusů:

Bibliografie

- CVRČEK A KOL. (2010): Mluvnice současné češtiny. Praha : Karolinum.
- ČECHOVÁ A KOL. (1996): *Čeština, řeč a jazyk*. Praha : ISVN.
- ČERMÁK, F. (1990): *Syntagmatika a paradigmatica českého slova*. Praha : Karlova Univerzita.
- HAJIČ J. (1994): *Unification Morphology Grammar*. Praha : MFF UK, (disert. práce).
- HAJIČ J. (2004): *Desambiguation of Rich Inflection (Computational Morphology of Czech)*. Praha : Karolinum.
- HAVRÁNEK, B. A KOL. (1989): *Slovník spisovného jazyka českého (SSJČ)*. Praha : Academia.
- FILIPEC, J. A KOL. (2005): *Slovníku spisovné češtiny pro školu a veřejnost (SSČ)*. Praha : Academia.
- KARLÍK, P., NEKULA, M., RUSÍNOVÁ, Z. (1996): *Příruční mluvnice češtiny*. Praha : Nakladatelství Lidové noviny.
- KARLÍK, P., NEKULA, M., PLESKALOVÁ, J. (2002): *Encyklopedický slovník češtiny*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny.
- KOMÁREK, M. a kol. (1986): *Mluvnice češtiny II.*, Praha : Academia.
- OSOLSOBĚ, K. (2007): Syntetické futurum v češtině – gramatiky, slovníky, korpusy. *Přednášky a besedy z XL. běhu LŠSS*. Brno, s. 131-144.
- OSOLSOBĚ, K. (2007): Popis gramatických významů jednoduchých slovesných tvarů v anotacích českých (slovenských) korpusů. *SPFFMU A*, 55, s. 201-218.
- OSOLSOBĚ, K. (2008): Značkování gramatických kategorií v korpusech ČNK a jejich zachycení v gramatice a ve slovníku (syntetické futurum, stupňování adjektiv, neurčité číslovky a příslovce míry). In Štícha, F. (ed.) *Grammar & Corpora / Gramatika a korpus 2007*. Academia : Praha, s. 407-416.
- SEDLÁČEK, R. (2004): *Morphematic analyser for Czech*. Brno : FI MU (disert. práce).
- ŠMILAUER, V. (1972): *Nauka o českém jazyku*. Praha : SPN.

Elektronické zdroje

- SYN: Český národní korpus - SYN. Ústav Českého národního korpusu FF UK, Praha. Cit. 20. 03. 2011, dostupný z WWW: <<http://www.korpus.cz>>.
- Korpusový manažer BONITO [online]. 2011. Cit. 20. 03. 2011, dostupný z <<http://ucnk.ff.cuni.cz/bonito/>>.
- Automatický analyzátor *ajka* [online] 2011. Cit. 20. 03. 2011, dostupný z <<http://nlp.fi.muni.cz/projekty/wwwajka>>.
- Internetový vyhledávač Google [online]. 2011. Cit. 20. 03. 2011, dostupný z <<http://www.google.com>>.
- DebDict – internetový prohlížeč slovníků umožňující mj. přístup k elektronickým verzím SSJČ, SSČ, PSČ [online]. 2011. Cit. 20. 03. 2011, dostupný z: <chrome://debdict/content/debdict.xul>.

Sloveso *frčet* (lemmatizováno jako sloveso *?pofrčet* a tedy i chybně označkováno) – doklady syntetického futura

Bonito

Manažer Korpus Dotaz Konkordance Zobrazení Výběr Nápověda

Nový dotaz jméno: syn

íkajíc lepší start. No, Quinne, tak já bslužných. Myslím, že tyhle podniky řístaneme tady, spravíme auto a pak senal Jack. " Teď mi to podepište a já pěkně dopředu a budem si vyprávět a se bojiš řídit, vím, že si ta včička mě dohlížet. " " Já vám podám flintu a " smál se kapitán. " Prostě za pár let řecí nepojede a když, tak nezastaví a t pracovat do školství. Tak zítra zase ičkářům - Potom si koupí mercedes a ikej dojem, že ke konci příštího týdne

pofrčím/pofrčet/VB-S---1P-AA---P . " Počkej, " řekl Quinn naléhavě.

pofrčí/pofrčet/VB-P---3P-AA---P , co ty na to, Gwen? " Gwen nedala

pofrčime/pofrčet/VB-P---1P-AA---P ve dne v noci za váma, až vás doho

pofrčím/pofrčet/VB-S---1P-AA---P . " Muž napsal své jméno. Přestože

pofrčime/pofrčet/VB-P---1P-AA---P do New Yorku. Vedle mě si sedne

pofrčí/pofrčet/VB-S---3P-AA---P dál sama od sebe a že nesletíš do př.

pofrčím/pofrčet/VB-S---1P-AA---P na ty brambory. Kluci přece rádi br

pofrčime/pofrčet/VB-P---1P-AA---P v luxusních autech vyschlým řečiště

pofrčí/pofrčet/VB-S---3P-AA---P si to až do Vídňě. Éra prominentníc

pofrčím/pofrčet/VB-S---1P-AA---P do Prostějova. Začínám si uvědomo

pofrčí/pofrčet/VB-S---3P-AA---P si to do Mexico City po dálnici El-Pa

pofrčim/pofrčet/VB-S---1P-AA---P do Černý Hory, aby mi nezlenivěly.

Počet výskytů: 106
Query : "pofrč.*"

Zobrazeno: 1+50/106 (47%) Řádek: 1

Sloveso *vanout* (lemmatizováno jako X) – doklady syntetického futura

Bonito

Manažer Korpus Dotaz Konkordance Zobrazení Výběr Nápověda

Nový dotaz jméno: syn

ojení hodin na kostelní věži. Pokud vítr tr ze sněhu, " řekl Aragorn. " Do rána záře, bude foukat západní vítr a jestli n podle předpovědi z Lincolnova letiště poslední? " Záleží to na větru, který květ polní, tak kvete. Jakž vítr na něj ně přes den od ledu se zvedne a v noci ude foukat, minil, že na dráze nakonec rý mi prozradil, odkud a jak silné větry vane vítr změn", netušil, že stejný vítr e. Vše závisí na tom, odkud převážně Seven a samozřejmě Ostrava. Pokud

povane/povane/X@----- směrem od kostela, uslyší je docela z

povane/povane/X@----- od východu, " řekl Legolas. " Odpoč

povane/povane/X@----- stejným směrem několik dní... Nikd

povane/povane/X@----- v nárazech ze severozápadu, nyní má

povane/povane/X@----- zítra. Rozhodně zde nemohu kotvit dl

povane/povane/X@-----, ani ho není, aniž ho již více pozná

povane/povane/X@----- zpět dolů rychlosť 160 km/h. Žádný z

povane/povane/X@----- nikoli toužebně očekávaný protivítr, a

povanou/povanou/X@-----, a tak nebylo těžké se přizpůsobit, "

povane/povane/X@----- i daleko za břehy " černého kontinentu

povane/povane/X@----- vítr. Podle dlouhodobých záznamů z

povane/povane/X@----- pro kapelu příznivý vítr, mohli bychor

Počet výskytů: 42
Query : "povane|povanou"

Zobrazeno: vše/42 Řádek: 1

Chyby v lemmatizaci a značkování slovesa vést

Bonito

Manažer Korpus Dotaz Konkordance Zobrazení Výběr Nápověda

P filtr jméno: syn

(První Poslední) Od 0 Pozic od < KWIC Do 0 Pozic od KWIC >

takový výcvik asi ke zdárnému konci
bylo jasné , jak rozhovor s novinářkou
někdy s ní musíte někdy jít , než se to
vždycky trochu věřil , že jednou se to
ohužel , šlápnout na to v Londýně se
am ta nicotná vloupačka u Geoffreya
šas přijde , bratře , " řekl předseda . "
ch hned tak každému zaměstnavateli
tržet v rukou všechny klíče , které ho
kerém dalším řízení , které se možná
ou radost . Mohl si myslit , že se mu
lorence . " Řekl , když se ta zkouška

nepovede/povést/VB-S---3P-NA---P . " Zkusím to na něho po dobrém , p
povedou/povést/VB-P---3P-AA---P . " Jestli vám budou naše skromné z
povede/povést/VB-S---3P-AA---P . To víte sám taky . A tak to někdy
povede/povést/VB-S---3P-AA---P . A tak , když jsme se dočkali svobod
povede/povést/VB-S---3P-AA---P jen málokdy , na rozdíl od šlápnout c
povede/povést/VB-S---3P-AA---P , kdyby byl alespoň na okamžík sch
Povedeme/povést/VB-P---1P-AA---P tě v evidenci jako člena , který nabí
nepovede/povést/VB-S---3P-NA---P . Kdoví , jestli ten váš pomocník ne
povedou/povést/VB-P---3P-AA---P k nalezení zmizelého ženicha slečny
povede/povést/VB-S---3P-AA---P . Svědek : I tak mi nezbývá než odn
povede/povést/VB-S---3P-AA---P ohromný žertík , když mě zavolá do
povede/povést/VB-S---3P-AA---P , sepíše s ní smlouvu , dále řekl , že

Zobrazeno: 1+50/74546 (0%) Řádek: 9 Vybráno: 4

Chyby v lemmatizaci a značkování slovesa *povést* se

Bonito

Manažer Korpus Dotaz Konkordance Zobrazení Výběr Nápověda

P filtr jméno: syn

(První Poslední) Od 0 Pozic od < KWIC Do 0 Pozic od KWIC >

a ráno . To dohodneme ještě teď . Ránu **povedeme**/vést/VB-P---1F-AA---I hlubokým řezem , zakrvácí se tak , .
a tom náhradním vedení . Nejlépe , když **povedete**/vést/VB-P---2F-AA---I drát pod zemí , aby nemohl být přes
Cílem tohoto setkání je šetření , které **povedu**/vést/VB-S---1F-AA---I já . " Cílem tohoto setkání , " odpo
nejou takové akrobatky jako ty . " Já ji **povedu**/vést/VB-S---1F-AA---I . Je tak lehká a malá , že se může d
hceš , budu stát pevně při tobě . Ráda ti **povedu**/vést/VB-S---1F-AA---I i kancelář , pokud bys o to stál . " "
jinému ne . Těšil se na nový život , který **povedeme**/vést/VB-P---1F-AA---I . " Obličej se jí trochu zachvěl a hla
rozhodl , že možnou Lauřinu účast stále **povede**/vést/VB-S---3F-AA---I v patnosti . Když se vrátili do oper
aký nepatrný zájem o ty kresby a že mě **povedou**/vést/VB-P---3F-AA---I v patnosti v případě , že bych s něč
Bylo vám výslově řečeno , že výslechy **povedu**/vést/VB-S---1F-AA---I já . " Dostali jsme rozkaz , abysme
tiše . " Myslela jsem , že když to tak **povedu**/vést/VB-S---1F-AA---I , budu mít všechno pevně pod kontrolou
záptět zase nasadila pracovní tón . " Ted' **povedu**/vést/VB-S---1F-AA---I pacientky dolů do dílny na pracovní
na Bobana s Bílou Můrou ! Třeba se mi **povede**/vést/VB-S---3F-AA---I přežít i nadále , a oni . . . " Pan Mu

Počet výskytů: 2149
> Query : "vést"
> P-filter: "poved.*"

Zobrazeno: 1+50/2149 (2%) Řádek: 12 Vybráno: 1

Výsledek frekvenční distribuce	
Limit:	0
Řádků k zobrazení: 18	
word: 0<KWIC	☒ zobrazit ☐ součet ☐ schovat
<u>word:</u>	##
Nepokradeš	104
nepokradeš	79
pokradli	10
pokradl	5
Pokradu	4
pokradou	4
nepokradl	3
nepokradou	2
nepokrade	2
pokrad	2
nepokrad	2
NEPOKRADEŠ	2
pokrást	1
NEPOKRADOU	1
Nepokradu	1
pokradeš	1
Pokradeš	1
pokradly	1

Má sloveso *krást* tvary syntetického futura ? Jak je to s tvarem <*nepokradeš*> ? Existuje sloveso derivované od slovesa *krást* sufixem *po-*, tedy *pokrást*. To má význam distributivní (*ukrást + nakrást si*). Níže uvedené tvary infinitivu a přičestí minulého jsou z větší části tvary slovesa *pokrást* ve významu distributivním. Nicméně i mezi tvary l-ového participia se najdou příklady slovesa *pokrást* s významem „*krást*“ (ve významu biblického krást/ukrást : **myslím, že jsem <nepokradl> a nezabil, ale jinak hlavně to smilstvo.**) Nicméně existují i tvary *pokradu*, *pokradou*, které by bylo možné interpretovat jako tvary slovesa *krást* (synt. fut.). Některé následující příklady jsou, alespoň se mi zdá, mimo biblický kontext. Např.:

opus.nazev=Lidové noviny, č. 2/1998, opus.autor=Y
budou tak nějak sami od sebe slušní a příliš <nepokradou> .
Dosavadní vývoj je však více než poučný

Bonito

Manažer Korpus Dotaz Konkordance Zobrazení Výběr Nápověda

N filtr jméno: syn

První Poslední Od 0 Pozic od < KWIC Do 0 Pozic od KWIC >

ukazoval jí všelijaký nože a meče a tesáky , co ! Rovněž nám , pořadatelům , někdo tajně vysoko nad hlavou , v ovoci , jen občas jsi vysoko nad hlavou , v ovoci , jen občas jsi nechali Branibori v Čechách . Proč by si jeden synku Hynku , doma dli si ! Fend'áci svíňku nechali Branibori v Čechách . Proč by si jeden Milka (1821.12 : " Kupid s Milkem lístky něči nenechávě ruce prohledaly pokoje a mnoha a mnoha hřichy . Myslím , že jsem zloději v Bagdádu mezi městskými chudými stolíků či sedaček pořezali , pokecali či slepice vybijeme , stejně by nám všechno se neurodily , pomrzly . Něco prý i lidé pokradl slabším . . . jí to ostří lekalo , ale v pokladně , zbylo v ní jenom něco na dvě pokradl , hrozinek ze spížky , pohledů z těl : pokradl , hrozinek ze spížky , pohledů z těl : nepokradl ' - já , v tom je Pepa demokrat a šikulovi pokradli si . ERBENÁTKY Záhoř Nedaleko metropole nepokradl ? Jó v tom je Pepa demokrat : vždyť šikulovi pokradli . . . ") . Právě v této době - a postupně pokradly , co se dalo . Tyto ruce okradly i hosty nepokradl a nezabil , ale jinak , hlavně to smilstvo pokrást , už velvyslanec nevysvětlil . " Objektivní pokradli . Táhl jsem ještě mnohem dále , kameny pokradli . Z toho , co nás čeká , mám hrůzu . Všichni pokradli . Majitel vítězné pálenky však neztráci

> N-filter: ".*eš"
> Deleted : 16
> Deleted : 1

Zobrazeno: vše/23 Řádek: 1

Bonito

Manažer Korpus Dotaz Konkordance Zobrazení Výběr Nápověda

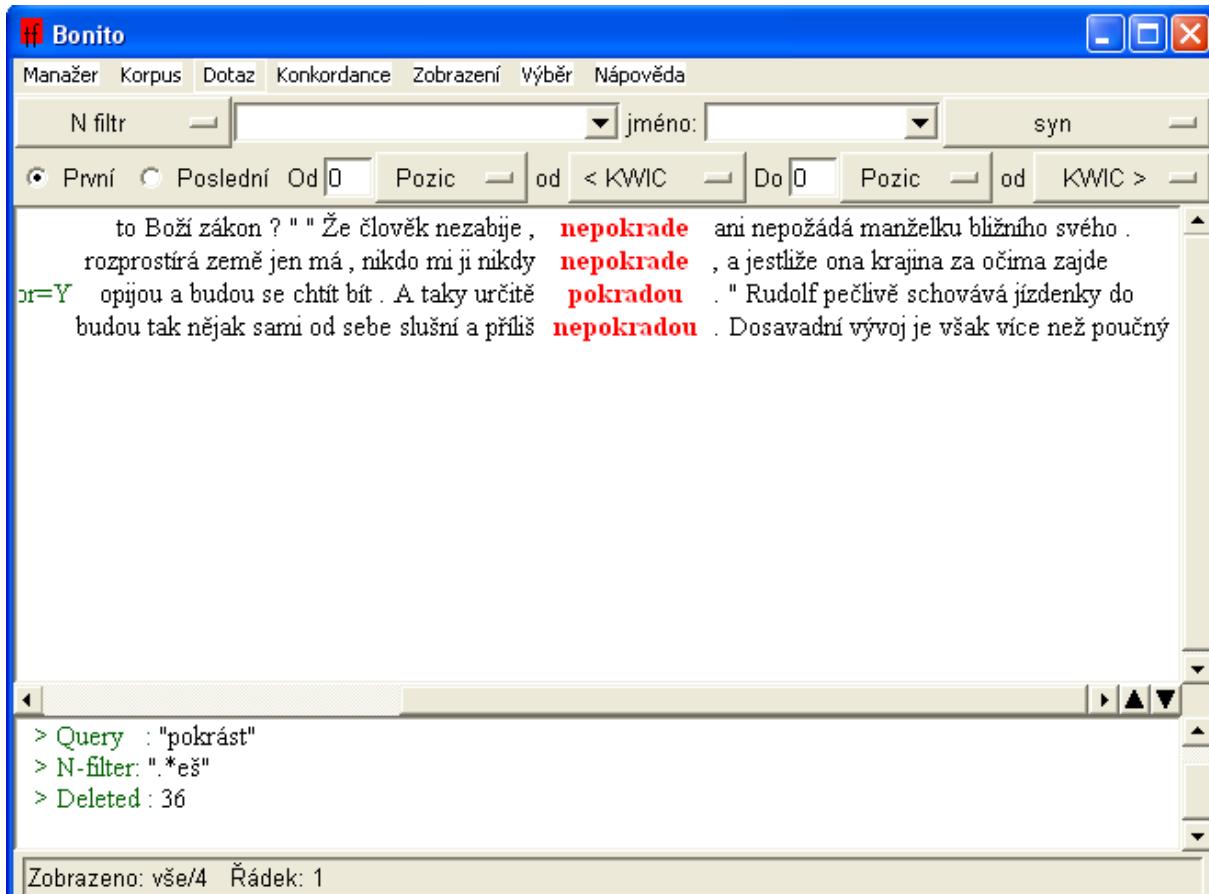
N filtr jméno: syn

První Poslední Od 0 Pozic od < KWIC Do 0 Pozic od KWIC >

mnoha a mnoha hřichy . Myslím , že jsem zloději v Bagdádu mezi městskými chudými stolíků či sedaček pořezali , pokecali či slepice vybijeme , stejně by nám všechno se neurodily , pomrzly . Něco prý i lidé peněženku , doklady a dámskou bundu . Pobyl a . Má k tomu důvod - zloději železa totíž Olomouc * Hliník bezmála za půl milionu korun toho může dohnat mladíka , který předtím olomouckou městskou části Neředín . Zloději už velikou škodou . Vloupali se do stavení a když praví : nepokradeš ! Jestli předseda Čunek epokradeš ! Jestli předseda Čunek pokradl nebo jich zahubil , některé daroval a zbytek mi nepokradl a nezabil , ale jinak , hlavně to smilstvo pokrást , už velvyslanec nevysvětlil . " Objektivní pokradli . Táhl jsem ještě mnohem dále , kameny pokradli . Z toho , co nás čeká , mám hrůzu . Všichni pokradli . Majitel vítězné pálenky však neztráci STADICE (krk) - Elektrickou sekačku , pokradli po obci například poklopy na kanály právě v uplynulých měsících v Olomouci dva bratři pokradli ani nezabil , k oné hrůze ? Možná neví pokradli vybavení za 200 tisíc Jeseník * Škodu kolem pokradli , často i násilně vyloupili , zmizeli beze pokradli nebo nepokradl , asi zjistíme až na onom pokradli , asi zjistíme až na onom světě , kde předstouř pokradli . Bonsaje jsem totíž míval dřív i na zahrádce

> N-filter: ".*eš"
> Deleted : 16
> Deleted : 1

Zobrazeno: vše/23 Řádek: 1

ALE

Z korpusu Araneum

A pak se dle potřeby převlékalo a převlékalo. A kradlo se a kradlo. A dokud bude žít generace Husákových dětí a jejich rodičů, současníci a pamětníci Klause a Zemana, tak se nic nezmění, **< pokrade >** se a **< pokrade >** se, nalevo, či napravo, vše jedno, jen když to půjde a ono to půjde, systém je tak nastaven. To jen pár hlupáků si bude vždy myslit, že kradou ti druzí.

Nenalezeny doklady typu <**Pokrade**> se domů tak, aby ho nikdo neviděl.

Doklady ze SYNv7

Jihlavské listy	proti konkurenčnímu světu. Nebo neplýtvat plakátem jeho... Aniž	pokračovat / krást / VB-S-...-2F-AA-...I	volebního materiálu jeho... Uhradit poplatky daříme tisícům JIHHLAVA-
Mladá fronta DNES	těžky pokouší namluvit zdejším lidem, že jen běženci všechno	pokračovat / pokrást / VB-P-...-3P-AA-...P	, což je nesmysl... Konstatovala mistřinu mladá žena
Mladá fronta DNES	opijou a budou se chítbit. A taky určitě	pokračovat / pokrást / VB-P-...-3P-AA-...P	. Rudolf pečlivě schovává jízdenky do jedné kasy na
Deníky Morava	Jak Slobodová poznamenala, „bál se, že lidé svíčky	pokračovat / pokrást / VB-P-...-3P-AA-...P	apáry poníci...“ Nic takového se zatím nestalo
Písání	! Ano, a byl tomu tak - ostrovo	pokračovat / pokrást / VB-S-...-1P-AA-...P	cyril potažený koproum palmostavkami a kokosovými ořechy... „Vlbec
Písání	Lus si musí zaplatit novou dletovinu nobu, protože na	Pokračovat / krást / VB-S-...-1F-AA-...P	utíkat od kruhu. Sten Gunn se vybral jako mládik
Literáky – milí esoud	hlavní budeť: Kapusta, kapusta, čože si	pokračovat / pokrást / VB-P-...-3P-AA-...P	, ej že se povízal... / do hrubých povazov
Lidové noviny	, doporučená cena 159 Kč. Pavel Jansa Zábjíšek,	pokračovat / pokrást / VB-S-...-2P-AA-...P	, zasmilíš. Jednání s odsou hrdinu této napínání knihy ovládá
Hospodářské noviny	, že krádeží víc zrcátek, než získají, neboť	pokračovat / pokrást / VB-P-...-3P-AA-...P	– li, budou potrestáni špatným svědomím a spaním na
Deníky Bohemia	i násobně větší, než poctivé pracují. Jakmile takový	pokračovat / pokrást / VB-S-...-3P-AA-...P	okamžitě usknout pazurom, když nic nemusejí délat a
Regionální týdeník	a tak jsem měl strach, že nám to tady	pokračovat / pokrást / VB-P-...-3P-AA-...P	„fekla unaveným hlásením Zdena Stěcelová. * Stál
Ekonom	ženu i muže v žádání doslova. Když obecní pastve	pokračovat / pokrást / VB-P-...-3P-AA-...P	z husi, Grází větší volné krádi, žádána muka
Deníky Bohemia	pro méně majetkové bude dobré, že se supermarkety nazývají	pokračovat / pokrást / VB-P-...-3P-AA-...P	zákaňzí a budou nuteny snížit ceny... Matematika
Sport	na Spartě s láhami po Praze, spartani jim je	pokračovat / pokrást / VB-P-...-3P-AA-...P	a pak se ji vyvěsí u sebe v kotli.
Písání	, kerej si Irena Gunn a zíje po celém	Pokračovat / pokrást / VB-S-...-1P-AA-...P	mnoho let, neboť mu krutý kapitál Flint udělil černý
Deníky Bohemia	hrábitově unídi ochránku, tak s dvakrát rozmyslí, než	pokračovat / pokrást / VB-S-...-3P-AA-...P	Jitka Machová Myšlím si, že situace na hřbitovech
Právo	desateru. Zádná strana ale přece nehlásí...“	Pokračovat / pokrást / VB-S-...-2P-AA-...P	! Podstatně není ani tak to, co kdo
Písání	společná pléjda jakýsi takýs chvílezvol...“ Konec 19. Ostrom	Pokračovat / krást / VB-S-...-1F-AA-...I	V malé pobřežní hospodě v Pistoriu se odbahní spolek odboranců
Deníky Morava	, aby propojila Mikulášice se Slovenskem, přejdou Romové a	pokračovat / pokrást / VB-P-...-3P-AA-...P	z dleďné všechno železo do sběru. Doufám, že
Regionální týdeník	, aby propojila Mikulášice se Slovenskem, přejdou Romové,	pokračovat / pokrást / VB-P-...-3P-AA-...P	z dleďné všechno železo a zpěněl ho ve sběrných surovinách